ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಬೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ದೂರಿದರು. ಆಗ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಆವೇಶಭರಿತರಾಗಿ ಹೀಗೆಂದರು: "ವಿಷಯವಿಷ್ಟೇ, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡವರು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು. ಅವರು ಅನಂತ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲ ಅಪಾರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳ ಮೂರ್ತರೂಪ. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನದ ಒಂದು ಮಿತಿಯನ್ನು ಒಂದು ವೇಳೆ ಯಾರಾದರೂ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಲ್ಲರು; ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಗುರುದೇವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಗಾಧವಾದ ಆಳವನ್ನು ಯಾರೂ ಅಳೆಯಲಾರರು."

ಅನಂತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳ ಮೂರ್ತರೂಪವಾದ ಅವತಾರ ಘಟಿಸಬೇಕಾದರೆ ಶತಮಾನಗಳೇ ಬೇಕು. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಗಳ ಮೂಲಕ ಋಷಿ ಸಂತರ, ಕಲಾವಿದರ, ಚಿಂತಕರ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ನೇತಾರರ ಸೃಜನಶೀಲ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು ದುಃಖತಪ್ತ ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ತುಂಬುತ್ತ, ಸಂತೈಸುತ್ತ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತ ಬಹು ದೀರ್ಘ ಕಾಲದವರೆಗೆ, ಮನುಕುಲದ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಅಮೃತತ್ವದ ದ್ವಾರವನ್ನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ದಾಟಿಹೋಗುವವರೆಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ — ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೀವನ, ಕಾರ್ಯಗಳು ಈಗ ತಾನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬನ ಪಾಲಿಗೆ, ಅವನ ಬದುಕಿನ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ, ನಿಜವಾದ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದು ಎಂಬುದು. ಅವರ ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತ ಅವರ ಬದುಕು, ಬೋಧನೆಗಳ ಓದುವಿಕೆ, ಕೇಳುವಿಕೆಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಂತೃಪ್ತನಾಗಿ ಕೂರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಈ ಜ್ಞಾನ ಕೇವಲ ಯಾವುದರ ಒಂದು ನೆರಳೋ ಆ ಮೂಲ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅನುಭಾವಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಚೈತನ್ಯಜಗತ್ತಿನ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಾದ ತನ್ನ ಆತ್ಮದ ಆಳಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದನ್ನು ಅವನು ಬಹು ಬೇಗನೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಿಜವಾದ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ನಾವು ಹುಡುಕಬೇಕಾದುದು ಅಲ್ಲಿ.

ನಿಜವಾದ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅಜ್ಞಾತರಾದರೂ ಅಜ್ಞೇಯವಾದವರಲ್ಲ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಅವರನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ – ಅವರಾಗಿ ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ. ಅವರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಅಭೀಪ್ಸೆಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ಅವನ ಹೃದಯದ ನಿಗೂಢ ಆಳಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೋರಿಕೊಂಡು, ಆ ಆತ್ಮದ ಅನಾದಿಯಾದ ಹಂಬಲಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವತಾರವು ತನ್ನನ್ನು ಧನ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರನ್ನು ಅಸತ್ಯದಿಂದ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ, ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಮತ್ತು ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಅಮೃತತ್ವಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ವಿಧಾನಗಳು ವಿವಿಧವೂ ನಿಗೂಢವೂ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಧನ್ಯ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಬಗೆಗೆ ಏನನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು, ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಅಂಥವರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಅಭೇದಾನಂದರು ಪದ್ಯವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ಪ್ರಭು, ನಿಮ್ಮ ನೈಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಾನರಿಯೆ. ನೀವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸತ್ಯ ಯಾವುದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ನಮನಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ."

ಚಿಂತನ ಪ್ರಭ

ಮಹಾವಿಭೂತಿ

ನಾವು ಇಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಇರುವೆವು. ಪ್ರತಿವರುಷವೂ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕೋರೈಸುವ ಹೊಸ ಹೊಸ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಭಂಡಾರದಿಂದ ಹೊರತೆಗೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾಯಾದೀಪದಂತೆ ಇದು ಇದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ರೋಮಾಂಚನವೇನೋ ಆಗುವುದು, ಜನರ ಕಣ್ಮನಗಳನ್ನು ಮುಗ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು. ಇದು ಬಾಹ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಶಾಂತಿ ಎಷ್ಟು ಲಭಿಸಿದೆ? ಪರಸ್ಪರ ಸೌಹಾರ್ದ ಎಷ್ಟು ಉಂಟಾಗಿದೆ? ಮಾನವನು ಮೃಗಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏರಿರುವನು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದಾಗ ನಾವು ನಾಚಬೇಕಾಗುವುದು. ಹಿಂದೆ ಜನರು ಕೋಲು, ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕಾದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ಬಾಂಬು ಬಂದೂಕುಗಳಿಂದ ಕಾದಾಡುವರು. ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆ ಹೊರಗೆ ಮೆರುಗು ಕೊಡುವುದಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು, ಮಾನವ ಜೀವನದ ಅಂತರಾಳವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಬಾಹ್ಯ ಜಗತ್ತನ್ನು ಮೀರಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಜಗತ್ತಿದೆ. ಅದೇ ಮನುಷ್ಯನ ಆಂತರಿಕ ಜಗತ್ತು. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧಗಳೆಂಬ ಮಹಾಜ್ವಾಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಯಾರು ಇದನ್ನು ಮೀರಿಹೋಗಿರುವರೋ, ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯರಾಗಿರುವರೋ, ಅವರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಶಾಂತಿ ಸೌಹಾರ್ದ ನೆಲೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಇಂತಹ ಮಹಾವಿಭೂತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು. ಅವರು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಯ ಗಣಿ. ಅವರು ತಾವು ಮಾತ್ರ ಭವಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ಬರುವ ಜನಾಂಗ ಅದನ್ನು ದಾಟುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಾವೆಯಂತೆ ಅವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಂದೇಶ ನಿಂತಿವೆ. ಇಂತಹ ಪುಣ್ಯವಂತನಿಗೆ ಜನ್ಮವೆತ್ತ ಕುಲ ಪವಿತ್ರ, ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಧನ್ಯಳು, ಅವರ ಪಾದಧೂಳಿ ಸೋಂಕಿದ ನೆಲ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ.

–ಸ್ವಾಮಿ ಸೋಮನಾಥಾನಂದ (ಆಧಾರ: ದಿವ್ಯತ್ರಯರು)